

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.II.20.120/2023/6.

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője: dr. Geiszt Éva Ügyvédi Iroda

(cím8

ügyintéző: dr. Geiszt Éva ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(cím1)

Az alperes képviselője: Pelyhe Ügyvédi Iroda

(cím9

ügyintéző: dr. Pelyhe Szilárd ügyvéd)

A per tárgya: gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének

megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Győri Törvényszék

P.20.024/2022/51.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

alperes, 58., 59. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Cg.Cégjegyzékszám1 cégjegyzékszámú Felperes1ot (a továbbiakban: adós) 2007. december 6-án jegyezték be a cégnyilvántartásba, az alperes 2012. augusztus 13-tól az adós önálló cégjegyzési jogosultsággal bíró vezető tisztségviselője volt.

[2] A Győri Törvényszék a 4.Fpk.08-17-000016/4. számú végzésével az adós felszámolását elrendelte, a felszámolás kezdő időpontja 2017. július 24. A felszámolási eljárásban 35.807.424,- Ft összegű hitelezői igényt jelentettek be, amelyből 181.000,- Ft megtérült, így a fennmaradó hitelezői igény 35.535.774,- Ft.

[3] Az adós már 2012-ben jelentős veszteséggel működött, a saját tőkéje már ekkor negatívvá vált és a felhalmozott kötelezettségek jelentősen meghaladták a követelések arányát: 2012-ben 146,02%, 2013-ban 127,66%, 2014-ben 146,93% volt ez a mutató. Az adós a 2013. évi beszámolóját 2014. március 31-én -5.422 eFt veszteséggel és -26.794 eFt negatív saját tőkével fogadta el, amely tőkehelyzet rendezésére döntés nem született. Az adósnak legkésőbb már a 2012. évi mérleg elfogadásakor tisztában kellett lennie azzal, hogy a kötelezettségei a vagyont jelentősen meghaladták, a gazdasági társaság működésének feltétele nem biztosított. Az adós nem tett intézkedést azon kötelezettsége teljesítése érdekében, hogy 2014-ben a tőkehelyzetét a törvényi előírások szerint rendezze. A bizonylatok megőrzéséről a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 17-19. § előírásai szerint nem gondoskodott és nem teljesítette a felszámoló felé az iratátadási kötelezettségét sem. A 2012-2014. évi mérlegadatokat alapján megállapítható, hogy az adós mindvégig veszteséget halmozott fel, a mérleg szerinti adózott eredmény, valamint a halmozott eredménytartalék értéke negatív volt, a veszteség folyamatosan nőtt. Az adós gazdálkodó szervezetnek a felszámolás elrendelésének időpontjában meglévő vagyonáról, annak pontos összegéről megfelelő és hitelt érdemlő számviteli nyilvántartás hiányában pontos adat nem állapítható meg.

[4] Az adós 2014. december 31-i állapotra készítette el utoljára a számviteli beszámolóját, 2015. évtől az alperes mint az adós ügyvezetője nem tett eleget a számviteli előírások szerint kötelezően előírt könyvvizetési kötelezettségének, az éves beszámoló összeállításának és közzétételi kötelezettségének, továbbá nem teljesítette a felszámoló felé a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.). 31. § (1) bekezdés a)-b) pontjai szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét.

[5] A felperes a módosított keresetében a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ezáltal a hitelezők követelésének kielégítését 35.535.774,-Ft összeg erejéig meghiúsította. Előadta, hogy az adóssal szemben már 2012-től végrehajtási eljárások voltak folyamatban, közülük több csak a felszámolási eljárás megindítása miatt, a törvény alapján szűnt meg.

[6] Az adós vagyoni helyzetéről az alábbi mérlegadatokat közölte:

Év	Saját tőke	Eredménytartalék	Mérleg szerinti eredmény	Üzemi eredmény
2012	-21.372.000 Ft	116.000 Ft	-21.988.000 Ft	-1.242.000 Ft
2013	-26.794.000 Ft	-21.872.000 Ft	-5.422.000 Ft	-5.964.000 Ft
2014	-37.040.000 Ft	-27.293.000 Ft	-10.247.000 Ft	-9.648.000 Ft

[7] Az adósnak az utolsóként a 2014. évre leadott beszámolója szerint az alábbi vagyoni eszközei voltak:

Év	2011	2012	2013	2014
Befektetett eszközök	24.523.000 Ft	18.621.000 Ft	48.344.000 Ft	48.084.000 Ft
Forgó eszközök	31.279.000 Ft	27.819.000 Ft	15.611.000 Ft	12.420.000 Ft

[8] A felperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját – a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő véleményére tekintettel – 2012. december 31-ében határozta meg.

[9] A társaság saját tőkéje a 2012. év óta negatív volt, a 2012. évben mínusz 21.372.000,- Ft volt, és a későbbiek folyamán is folyamatosan növekedett a veszteség addig, amíg a mérlegek közzétételére sor került. Az adós 2012. év óta gyakorlatilag végrehajtási eljárások keretében tett eleget fizetési kötelezettségének, azaz a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet folyamatosan fennállt. Mind a Gt., mind pedig a Ptk. szabályai szerint ilyen esetben a társaságnak kötelező átalakulnia, vagy a megszűnésről döntenie, vagy pótlólagos forrást biztosítania. A jegyzett tőke 500.000,- Ft volt, és noha 2017. március 14. napja volt a jogszabályi határidő a törzstőke 3.000.000,- Ft összegre történő visszaemelésére, az alperes e jogszabályi előírás teljesítése érdekében sem járt el.

[10] A 2014. december 31-i fordulónapra elkészített beszámoló szerint ebben az időpontban az adós 60.504.000,- Ft összegű eszközértékkel rendelkezett. Az ismertté vált

vagyonmozgások értéke nem éri el a beszámolóban feltüntetett 60.504.000,- Ft eszköz értéket, az eszközök soron szereplő érték alapján az alperesnek még jelentős vagyonelemekkel kellett volna elszámolnia.

[11] Arra is hivatkozott, hogy az alperes 2015-től nem tett eleget az adós beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, továbbá a felszámolási eljárásban nem teljesítette a törvényben előírt irat- és vagyonátadási kötelezettségét, nem adott át a tevékenység zárásához kapcsolódó beszámolót, záróeltárt. Ezért az iratanyag hiánya miatt az adós pontos és valós pénzügyi, illetve vagyoni helyzetéről a felszámoló nem rendelkezett információval. Mindezek miatt a bizonyítási teher megfordult, ezért a perben a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében az alperesnek kell bizonyítania azt, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet nem a vezetői tevékenysége alatt következett be, vagy ha már ilyen fennállt, akkor a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket is figyelembe vette. A vezető tisztségviselő kötelezettsége a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fennállásakor, ha ezt észleli, vagy tőle elvárható gondossággal látnia kellene, hogy a társaság további működése nem tartható fenn, a hitelezői érdekek figyelembevételével. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, azaz, hogy az adós fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a vezetői tisztségének időtartama alatt és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy egy üzleti partnerével elszámolási vitája támadt, ami ellehetetlenítette a működését, és végül ez a partnere felszámolási eljárást kezdeményezett az adóssal szemben. Elismerte, hogy az adóssal szemben valóban indultak fizetési meghagyásos, végrehajtási eljárások, de ezek nem igazolják azt, hogy a társaság fizetésképtelen volna, a hitelezők felé a tartozások törlesztése folyamatos volt, a cél mindvégig a társaság működőképességének fenntartása volt. Álláspontja szerint önmagában az nem alapozza meg a vezető tisztségviselő felelősségét, ha az adós gazdálkodási tevékenységét a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben is folytatja úgy, hogy észszerűtlen kockázatot nem vállal, a társaság megmentése érdekében tett indokolt intézkedései azonban nem vezetnek eredményre. Állította, hogy az adós egészen a 2017. évig működött, ezért életszerűtlen, hogy egy több éve veszteségesen működő társaság hogyan tud még működni további 5 évet a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet állítólagos bekövetkezése után. A társaság a 2015. és 2016. évben még nem volt fizetésképtelen, noha voltak fizetési nehézségei, indultak fizetési meghagyásos, végrehajtási eljárások, de ezek nem igazolják a fizetésképtelenséget. A perben kirendelt szakértő a 2012. évre vonatkozó tényállítását a mérlegadatokon kívül mással nem támasztotta alá.

[13] Előadta, hogy a társaság iratanyaga a bérelt helyiségből azért került ki, mert azt a bérbeadó kipakolta, és azt egy másik cég által használt lezárt raktárhelyiségbe tárolta be. A helyiségből a céges iratok, laptopok, személyes tárgyak eltűntek. Hivatkozott arra is, hogy a felszámolónál az adós meghatározó vagyonelemeinek vételárával, továbbá a közhiteles nyilvántartásban szereplő 1 db RENAULT KOLEOS 2.0 Dci típusú gépjárművel elszámolt, így a hitelezők követelései teljes mértékben nem hiúsultak meg, voltak hitelezők, akik követeléseit kielégítést nyertek.

[14] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az alperes mint a Felperes1 „felszámolás alatt” adós gazdasági társaság volt vezető

tiszttségviselője az adós gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése 35.535.774,- Ft összegben megghiúsulhat.

[15] Határozata indokolásában abból indult ki, hogy a felperes a módosított keresete jogalapjaként a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulátát jelölte meg, amely szerint a vezető tiszttségviselő felelőssége - az egyéb tényállási elemek megvalósulása esetén - akkor állapítható meg, ha más okból megghiúsulhat a hitelezői igények kielégítése.

[16] Hangsúlyozta, hogy a perben Cstv. 33/A. § (5) bekezdés értelmében a bizonyítási teher az alperesre fordult át, miután elismerte, hogy ügyvezetőként a felszámolási eljárásban az iratátadási, és azt megelőzően a beszámoló készítési kötelezettségének nem tett eleget és ez utóbbi körben nem is adott elő olyan okot, ami a mulasztása alól kimentette volna. Így az alperest terhelte annak bizonyítása (Pp. 265. §), hogy vezetői tiszttségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a tiszttségének időtartama alatt, és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe.

[17] Kifejtette, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet akkor következik be, amikor a gazdálkodó szervezet vezetője előre látja vagy kellő gondosság tanúsítása mellett előre láthatja, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló kötelezettségeket. Ehhez pedig mindenképpen szükséges a mérleg, a beszámoló adatainak a vezető részéről történő ismerete, vizsgálata is, mivel a gazdálkodó szervezet vezetéséért felelős vezető tiszttségviselő csak ezen adatokból vonhat le következtetést arra nézve, hogy a társaság elegendő likvid vagyonnal rendelkezik-e a fennálló rövid lejáratú kötelezettségei kiegyenlítésére. A mérleg adataiból, a pénzügyi helyzet elemzéséből vonható le arra nézve következtetés, hogy a társaság képes lesz-e a rövid lejáratú kötelezettségei teljesítésére.

[18] Az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes aggálytalan kirendelt szakértői szakvéleménnyel igazolt állítását, mely szerint az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete legkésőbb 2012. december 31. napján bekövetkezett. A feldolgozott adatok alapján ugyanis megállapítható volt, hogy az adós már 2012-ben is jelentős veszteséggel működött, a saját tőkéje már ekkor negatívvá vált és a felhalmozott kötelezettségek jelentősen meghaladták a követelések arányát. Az őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére az alperes olyan bizonyítékot nem szolgáltatott, amely alkalmas lett volna a szakértői vélemény megállapításainak a cáfolatára. Könyvelési iratok hiányában nem volt közelebből meghatározható, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet pontosan mikor következett be, de a 2012. évi beszámoló fordulónapján, azaz 2012. december 31-én már biztosan fennállt.

[19] A vezetői felelősség alóli mentesülés feltételeként az alperesnek kellett volna bizonyítania azt is, hogy a tőle elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői

veszteségek elkerülése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Az alperes védekezése e körben a javára értékelhető állításokat nem tartalmazott. A mentesüléshez az szükséges, hogy alperes olyan konkrét vezetői magatartásokra hivatkozzon, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy valamennyi szükséges intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében, az alperes azonban ilyen konkrét ügyvezetői magatartásokat nem jelölt meg. Nem tudta tehát igazolni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően valamennyi intézkedést megtette annak érdekében, hogy a törvényes működést fenntartsák, helyreállítsák, a hitelezői követelések alapjául szolgáló vagyont megóvják. Így nem igazolt pótbefizetést, tőkeemelést, vagy bármilyen olyan körülményt, ami az adós gazdasági életből szabályozott módon történő kivezetését jelentette volna.

[20] Az adós vezető tisztségviselőjének a Csvt.33/A.§ (5) bekezdésében írt mulasztása – az, hogy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, és nem teljesítette a Cstv.31. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti beszámolóképzési, iratátadási kötelezettséget - megghiúsította az adós valós pénzügyi helyzetének megismerését, ami a mulasztása és a hitelezői igények kielégítése megghiúsulásának lehetősége közti ok-okozati összefüggés fennállását is megalapozza.

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes fellebbezett, melyben elsődlegesen a Pp. 380. § c) pontja és 381. § alapján annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással annak megváltoztatásával a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Az elsődleges fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem hozhatott volna ítéletet, amíg az alperest vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzése nem emelkedik jogerőre. Állította továbbá, hogy a felperes 2022. július 11-i keresetmódosítása hatálytalan volt és ezt a körülményt az elsőfokú bíróság a perfelvétel során nem orvosolta. Kifogásolta, hogy elmaradt az alperes személyes meghallgatása. Nem volt megfelelően megjelölve, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének melyik fordulata alapította a keresetét a felperes, így a tényállás pusztán az okiratokból nem volt megállapítható. Vizsgálni kellett volna az alperes magatartásának felróhatóságát, figyelemmel arra is, hogy okirattal bizonyította, hogy intézkedése ellenére, megfelelő gondosága mellett tűntek el az adós iratai, így önhibáján kívül maradt el az iratok átadása a felszámolónak. Álláspontja szerint nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a felperes előadta és bizonyította-e, hogy mi volt az a vagyonsökkenéstől különböző más ok, ami miatt a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat.

[22] A másodlagos fellebbezése körében előadta, hogy iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte időpontját, mert nem vizsgálta, hogy a gépkocsi és az ingatlan vagyonelemek értékesítéséből befolyt összegeket az alperes miért nem tudta az alperes megfelelően felhasználni. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást arra, hogy az alperes mikor szerzett tudomást a felszámolási eljárás megindulásáról.

[23] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Kifejtette, hogy az ítélet meghozatalát a biztosíték nyújtására kötelező végzés elleni fellebbezés csak akkor

akadályozta volna, ha a törvényszéknek ebben a körben felfüggesztési kötelezettsége állt volna fenn, ilyen azonban nem volt. Előadta, hogy a Pp. 202. § értelmében a keresetét a perfelvétel lezárását megelőzően jogszerűen módosította, a 2022. októberében benyújtott irata a bíróság engedélyével benyújtott perfelvételi irat volt. Az alperes döntése volt, hogy nem indítványozta a személyes meghallgatását, ennek elmaradása nem okozza az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát. Hivatkozott arra is, hogy a 2022. november 16-i tárgyaláson a felepres egyértelműen nyilatkozott arról, hogy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő, más okból végbemenő kielégítésének meghiúsulását tekinti a jogvitában irányadónak. A keresetmódosításában - a bizonyítási teher alakulására is kiterjedően - részletesen ismertette a Cstv. szabályozását arra az esetre, ha a volt vezető tisztségviselő nem teljesíti az iratátadási, vagy a beszámoló készítési kötelezettségét. Mivel az alperes maga által elismerten is elmulasztotta 2015-től az adós beszámolójának letétbe helyezését és közzétételét, így az elsőfokú bíróság helyesen döntött annak megállapításakor, hogy az alperest terhelte a bizonyítás az elsőfokú ítéletben kifejtettek szerint. Ehhez képest az alperes nemhogy a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, de bizonyítási indítványa sem volt, kizárólag tényelőadásai, amiket viszont nem támasztott alá semmivel. A kereset szempontjából irrelevánsnak tartotta, hogy az alperes mikor szerzett tudomást a felszámolási eljárás megindulásáról.

[24] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet tárgyaláson kívül (Pp. 376. § (1) bekezdése), a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (Pp. 370. § (1) bekezdése, 371. § (1) bekezdése) bírálta felül.

[25] Az alperes fellebbezése nem alapos.

[26] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetést vont le. Az elsőfokú bíróság ítélete indokaival az ítéltábla túlnyomórészt egyetértett, azokat az alábbiakban egészíti ki.

[27] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése kapcsán az alábbiakat emeli ki. Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést, ami az ítélete hatályon kívül helyezésére okot adna.

[28] A peres iratokból megállapíthatóan a törvényszék a 2023. április 13-án kelt és május 18-án kiegészített 38. számú végzésével biztosíték nyújtására kötelezte az alperest. A végzés és a kiegészítő végzés elleni alperesi fellebbezéseket a Győri Ítéltábla a 2023. szeptember 29-én jogerőre emelkedett Pkf.II.25.302/2023/5. és Pkf.II.25.303/2023/3. számú végzéseivel visszautasította. Az elsőfokú bíróság vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzésének jogerőre emelkedése semmilyen módon nem előkérdése a kereset érdemében döntő ítéletnek, az alperes sem jelölte meg, hogy milyen konkrét jogszabályt sértett meg szerinte ezen körben a törvényszék.

[29] Alaptalanul állította az alperes, hogy a felperes keresetváltoztatása hatálytalan volt. A felperes a keresetét a perfelvétel lezárását megelőzően, 2022. augusztus 17-én (nem pedig július 11-én) benyújtott előkészítő iratában jogszerűen változtatta meg. A Pp. 185. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a perfelvétel során keresetváltoztatásnak akkor van helye, ha a megváltoztatott kereset ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő

jogviszonyból ered, mint a korábbi kereset, míg a Pp. 202. § (2) bekezdése szerint a fél előkészítő iratban bírósági felhívás nélkül is előterjeszthet kereset-, viszontkereset-, illetve ellenkérelem-változtatást, valamint ezekkel összefüggésben álló perfelvételi nyilatkozatokat. A felperes 2022. október 14-én olyan perfelvételi nyilatkozatot terjesztett elő, amelynek benyújtására őt az elsőfokú bíróság a 14. számú jegyzőkönyvben felhívta, ekkor a felperes nem volt köteles egységes szerkezetű keresetlevelet összeállítani.

[30] Nem követett el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság azzal sem, hogy az alperest nem hallgatta meg személyesen. Az alperes idézése a perfelvételi tárgyalásokra nem vitatottan szabályszerű volt és a Pp. 189. § (6) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fél köteles gondoskodni arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. A Pp. 191. § (4) bekezdése szerint a perfelvételi tárgyaláson a fél jogi képviselője mellett a fél a tényállítás, a bizonyíték és a bizonyítási indítványok tekintetében hatályos nyilatkozatot tehet. Mindezek alapján az alperes döntése volt, hogy nem jelent meg személyesen a perfelvételi tárgyalásokon, így alaptalanul sérelmezte, hogy a személyes meghallgatása elmaradt.

[31] A jelen perben a Cstv. 33/A. §-nak a 2017. évi XLIX. tv. 17. §-val megállapított, 2017. július 1-től hatályos rendelkezéseit kellett alkalmazni a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése alapján. Helytállóan döntött az elsőfokú bíróság arról is, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében az ott megjelölt tények bizonyítása az alperes kötelezettsége volt.

[32] Az ítéltábla a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése megfelelő alkalmazása érdekében leszögezi, hogy az (5) bekezdésben említett, a bizonyítási teher megfordítását eredményező mulasztások nem lehetnek egyben felelősségalapító, a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyását jelentő mulasztások is. A Cstv. 33/A. § (5) bekezdése tehát nem újabb, az (1) bekezdésben foglalttól elkülönülő, ahhoz képest további felelősségi tényállást tartalmaz, hanem a bizonyítási teher megfordításáról rendelkező szabály. Azok a tények pedig, amelyek bekövetkeztéhez a Cstv. e rendelkezése a bizonyítási teher megfordulásának joghatását fűzi, nem lehetnek azonosak azokkal a tényekkel, amelyek vonatkozásában a bizonyítási teher megfordul.

[33] A beszámoló közzétételének elmulasztása önmagában egyébként sem képes előidézni a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott kárkövetkezményeket, a vagyonszőkenést vagy a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulását, mint ahogy az ellenkezője, a beszámoló megfelelő közzététele sem tudja önmagában biztosítani, hogy a társaság vagyona megmaradjon, hitelezői kielégítést nyerjenek. Az ilyen típusú mulasztások ezért eleve, jellegüknél fogva sem minősülhetnek a Cstv. 33/A. §-a szerinti vezetői vagyoni felelősséget megalapozó jogellenes magatartásnak.

[34] Speciális, a hitelező, illetve a felszámoló igényérvényesítését könnyítő bizonyítási szabályt tartalmaz a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése az ún. irathányos felszámolás esetére, vagyis arra az esetre, ha az adós volt vezetője oly módon nehezítette meg a vele üzleti kapcsolatba kerülők számára az adós valós pénzügyi helyzetének megismerését, hogy neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a számviteli kötelezettségeinek, vagy a felszámolás elrendelését követően nem teljesítette a teljes körű vagyონleltár készítési, illetve vagyón- és iratátadási kötelezettségét a felszámoló részére. Erre az esetre ugyanis a törvény a

bizonyítási teher megfordítását írja elő a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése és a vezetői intézkedés kapcsán a hitelezői érdekek figyelembevétele körében. Így a vezetőnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Ha e tényeket az alperes nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított tényeknek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a vezetői tisztségének időtartama alatt, és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Ez joghatását tekintve ugyanolyan, mintha vélelmezni kellene a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését és a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyását.

[35] A felelősség megállapításához szükséges többi tényállási elem közül,

- a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontja,
- a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartás állítása;

míg az

- az alperes vezetői minőségének,
- a vagyoncsökkenés, a hitelezői követelések kielégítése más okból megghiúsulása (mint eredmény),
- valamint a kétirányú eredmény és a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartás közötti okozati összefüggés

állítása és bizonyítása ugyanakkor ilyen esetben is a felperes hitelezőt vagy felszámolót terheli.

[36] A bizonyítási érdek megfordulása miatt, ha a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti feltételek fennállnak, a felperesnek annak az állításán túl, hogy az alperes a vezetői tevékenységének ellátása során figyelmen kívül hagyta a hitelezők érdekeit, nem kell konkrétan megjelölnie és bizonyítania a vezető tisztségviselő jogellenes magatartását, hiszen a felelősség megállapításának elkerülése érdekében a vezető tisztségviselőnek kell igazolnia, hogy nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ugyan fennállt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, de a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit figyelembe vette. A keresetlevélben tehát ilyen esetben nem kell konkrétan megjelölni, hogy milyen magatartással hagyta figyelmen kívül a vezető a hitelezői érdekeket és okozott vagyoncsökkenést vagy hiúsította meg a hitelezői igények kielégítését (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4.).

A Cstv. 33/A. § 2017. július 1-től hatályos (5) bekezdésének szövegét megállapító 2017. évi XLIX. törvény javaslatának 17. §-hoz fűzött miniszteri indokolása az itt kifejtettektől eltérően

azt rögzíti, hogy az irathianyos felszámolás esetén a felelősség megállapításánál nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés, vagyis a hitelezőnek vagy a felszámolónak elegendő a vezetőt terhelő mulasztást bizonyítania. A törvényjavaslat indokolásában foglaltak azonban e körben nyilvánvalóan ellentétesek a normaszöveggel, így a felelősségi szabály értelmezése során nem vehetőek figyelembe. Emiatt az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolása (43) bekezdése ezzel ellentétes szövegrészét mellőzi.

[37] A konkrét esetben a felperes megjelölte, hogy a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása azon „egyéb okból” következhet be, hogy az alperes nem számolt el az adós 2014. évi mérlegében szereplő eszközértékkel, valamint nem tette meg a jogszabály szerinti intézkedéseket az adós tőkehelyzetének helyreállítása érdekében.

[38] Az alperes beismerte, hogy a 2015. évtől az adós számviteli törvény szerinti beszámolójának letétbe helyezésére és közzétételére vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, olyan tényre pedig nem is hivatkozott, ami a mulasztását kimentette volna. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a felróhatóság alóli kimentés önmagában nem a kereset elutasítását eredményezte volna, csupán azt, hogy a felperes keresetét az (5) bekezdés figyelmen kívül hagyásával kellene elbírálni, és ezáltal megváltozna a felperes által állítandó és bizonyítandó tények köre. A felróhatóság alóli kimentés hiányában azonban a bizonyítás az alperest terhelte.

[39] Az alperes másodlagos fellebbezése is alaptalan, mivel megalapozatlanul vitatta az alperes, hogy az adósnál mikor következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet. Az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint a Cstv. 33/A. § (3) bekezdéséből következően a fizetéseképtelenséggel fenyegető bekövetkezte az az időpont, amikor az adós társaság – likvid vagyon hiányában – nem képest az esedékes tartozásai kiegyenlítésére (objektív feltétel) és erről az adós vezető tisztségviselője tudomást szerzett, illetve kellő gondosság esetén tudomást kellett, hogy szerezzen (szubjektív feltétel). Az ítéltábla azzal is egyetértett, hogy a konkrét esetben mindkét feltétel teljesült.

[40] A törvény rendelkezéséből egyértelműen következik, hogy e helyzet bekövetkezéséhez nincs szükség az adós fizetéseképtelenségének bíróság általi megállapítására, mert a fenyegető fizetéseképtelenség a Cstv.-ben megfogalmazott fizetéseképtelenségi okok (Cstv. 27. § (2) bekezdése) megvalósulását megelőzően bekövetkező állapot. A fenyegető fizetéseképtelenség megállapíthatósága tekintetében az a lényeges kérdés, hogy az adós a tartozását az esedékességgel képes-e kiegyenlíteni. Ha erre nem képes, mert nincs megfelelő pénzeszköze - vagy megfelelő hitele a tartozás kifizetésére, illetve nem tud megállapodni a hitelezővel a teljesítés más módjában, vagy a teljesítési határidő módosításában -, akkor bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség abban az esetben is, ha az adós egyéb vagyona - kimutatások szerint - fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére (BH2014.188.).

[41] Az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő aggálytalan véleményének helyes értékelésével állapította meg az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2012. decemberében bekövetkezett. Az alperes a szakvéleményre tett észrevételében ugyan kifogásolta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének a szakértő által

megjelölt időpontját, de konkrét tényállításokat, bizonyítási indítványokat nem tett a szakértői megállapítás cáfolása érdekében. A szakvélemény egyértelműen kimutatta, hogy az adósnak legkésőbb már a 2012. évi mérleg elfogadásakor tisztában kellett lennie azzal, hogy a kötelezettségei a vagyont jelentősen meghaladják, az adós működésének feltételei nem voltak biztosítva. Ezen túlmenően az adós nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy 2014-ben a tőkehelyzetét az akkor hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. (Gt.) 50. § (1) bekezdésének, majd a 2013. évi V.tv. (Ptk.) hatályba lépése után (de legkésőbb 2017. március 15-ig) a Ptk. 3:133. § (2) bekezdés előírásainak megfelelően rendezze.

[42] A kereset elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy az alperes mikor szerzett tudomást valóban a felszámolási eljárásról. A felszámolás kezdő időpontja objektív időpont, amely független attól, hogy az érdekelték arról mikor értesültek (EBH2003.961.). A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti tényállás nem a felszámolási eljárás megindulásához, azaz az adós fizetéseképtelenségének bíróság általi megállapításához kötődik, hanem jellemzően annál korábbi időponthoz, amikor a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezik.

[43] Ezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[44] Az eredménytelenül fellebbező alperes a másodfokú a Pp. 83. § (1) bekezdés értelmében maga viseli.

[45] A felperes a másodfokú perköltsége megtérítését ugyan kérte, de azt nem számította fel a Pp. 81. §-ban írtaknak megfelelően, ezért erről az ítéltábla a Pp. 82. § (3) bekezdése alapján nem határozott.

Győr, 2023. november 16.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr.Kovács Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr.Szalay Róbert s.k.
bíró